

BEVOLKING VAN HOBOKEN OP HET
EINDE VAN DE 17DE EEUW

Hugo Driesen – 1996

*Door de auteur ter beschikking gesteld aan Herman de Wit
voor publicatie op <http://de-wit.net/>*

BEVOLKING VAN HOBOKEN OP HET

EINDE VAN DE 17de EEUW

De algemene politieke situatie in de Zuidelijke Nederlanden in het laatste kwart van de 17de eeuw verschilt fundamenteel niet met de kwarteeuw die het vooraf ging.

Het is de periode van de algemene neergang van het Spaanse rijk en haar macht en de opgang van Frankrijk.

De periode wordt niet ten onrechte de eeuw van Lodewijk XIV genoemd.

Wanneer Karel II van Spanje in maart 1689 de Keizerlijke troepen van Duitsland toelating verleent om door de Nederlanden te trekken ten einde Frankrijk te kunnen aanvallen neemt Lodewijk XIV dit als voorwendsel om hem op 15 april 1689 de oorlog te verklaren.

Karel II laat zich niet onbetuigd en verklaart Frankrijk de oorlog op 3 mei. Hij wordt hierbij gesteund door zijn landvoogd in Brussel de markies van Gastanaga.

Zoals steeds worden in de oorlogsverklaring de religieuze en christelijke motieven krachtig gehanteerd.

Er wordt met verwijten gesmeten alsof het niets is.

Karel II wordt zijn verbond met protestantse mogenheden verweten terwijl de Fransen wreedheden worden aangewreven die indruisen tegen de wetten van de religie.

Stafhouder - koning Willem III van de Noordelijke Nederlanden mengt zich in de zaak en verklaart Lodewijk XIV eveneens de oorlog.

De strijd kan beginnen maar gedurende de jaren 1689-1690 valt er weinig of niets te vermelden behalve dan het feit dat de keizerlijke en staatse troepen op 1 juli 1690 te Fleurus in Henegouwen door maarschalk Luxembourg worden verslagen en verdreven. In 1691 moet Bergen voor de Fransen capituleren en dit is het.

In 1691 moet Bergen voor de Fransen capituleren en dit is het begin van een totale nederlaag. De successen gaan verder en half juni 1692 valt Namen gevolgd door Charleroi in oktober 1693.

In augustus 1695 staan de Fransen aan de poorten van Brussel en zware bombardementen verwoesten het centrum van de stad.

In mei 1697 wordt er dan eindelijk over vrede gesproken en op 20 september 1697 wordt de vrede van Rijswijk gesloten.

Alle oude veten worden bijgelegd en de Franse koning mag mee onderhandelen over de troonsopvolgingskwestie in Spanje.

Al deze perikelen hebben natuurlijk hun uitwerking op bevolking.

Het oorlogsgeweld verdrijft immers de mensen uit hun huizen. Hoboken ontsnapt niet aan deze vlucht en op het einde van de 17de eeuw zijn er hier bijna meer wolven dan inwoners.

De dorpsrekeningen vermeldt dan ook heel wat betalingen voor het schieten van deze beesten.

De volkstelling van 1693 geeft voor Hoboken 157 zelfstandige gezinnen wat neerkomt op ongeveer 751 inwoners waarvan er 349 nog kind zijn.

Het belastings- of zetboek van 1694 beter gekend onder "hoofd- peerde- en beestegeld" geeft volgende gegevens weer:

De naam van de belastingbetaler, zijn vrouw, de meiden en knechten evenals het aantal dieren dat hij bezit.

Het belastingsgeld moet dienen om de oorlogen te bekostigen.

De armen van Hoboken worden op een aparte lijst vermeld. Zij vallen immers ten laste van de H. Geesttafel.

Met de zetboeken wordt meer dan eens gesjoemeld.

Zo ziet men dat in onderstaande lijst het aantal meiden en knechten bijzonder laag ligt en dit is uitzonderlijk.

Tabel: inwoners

-----

gezinshoofden	vrouwen	weduwe	weduwnaar	kinderen	meiden
114	97	6	3	278	36

knechten	paarden	veulens	runderen	kalveren	koeien
26	84	97	54	53	328

Tabel: de armen

gezinshoofden	vrouwen	weduwe	weduwnaar	kinderen	koeien
39	36	6	2	93	24

kalveren

4

Bron : Geschiedenis van Hoboken H.Dierickx.

Liste ende specificatie van de Ingesetene peerden ende bestialen bevonden binnen de Baenderie van Hoboken gemaectt ende opgenomen op den voet ende volgens de Instructie daer over geemaneert wegens mijne heeren die Staeten Van Brabant ende vuytseijdinge daer van gedaen bij Acte van den 4 August 1694 opgenomen ende geformeert bij de Wethouderen van de selve Baenderie ter Internentie van hunnen heere Pastoir.

	<u>Gulden - Stuivers</u>	
Eerst den selve heer pastoir ende sijne nichten	1	- 0
Den heere cappelaen	3	0
Jan Claes sijn vrouw twee kinderen d'een oudt 19 jaeren ende d'ander een jaer eene koije	3	6
Cornelis Gooijvaerts sijn vrouwe drij kinderen d'een van 18 jaeren d'ander van 8 jaeren ende 3 jaeren twee peerden een veulen drij koijen	8	18
Jasper van de Velde sijn vrouwe twee kinderen een van viertien ende d'ander van twelf jaeren een koije een koije ende een calf	3	12
Peeter Bosmans sijn vrouwe vijf kinderen waer van het oudste is thien jaeren twee peerden een veulen drij koijen	7	9
Michiel Bosmans sijn vrouwe vier kinderen een van drijen twintig ende een van eenen twintig jaeren d'andere twee onder de vierthien jaeren eenen knecht twee peerden een veulen seven koijen twee calveren	14	14
Franchois Hendricx procureur sijn vrouwe twee kinderen waer van d'outste is twee jaeren ende een meijssen van derthien jaeren	4	18
Michiel Diericx sijn vrouwe een koije	3	16
Jan Dieltiens sijn vrouwe sesse kinderen een van achthien ende de andere vijf onder de vierthien jaeren een meijssen drij peerden een veulen negen koijen een runt een calf	16	14
Adriaen Bosmans weduwer knecht meijssen een peert een veulen vier koijen een calf	10	9
Peeter Vande Velde sijn vrouwe vier kinderen waer van het outste is elf jaeren twee koijen ende een calf	3	8
		4

Peeter Vereijck sijn vrouwe sesse kinderen een van twintig ende een van achthien jaeren d'ander vier onder de vierthien jaeren ende twee koijen	5	2
Jan Dielen sijn vrouw een kint van een jaer twee koijen een calf	3	8
Coenraet De Roij sijn vrouwe twee kinderen beijde onder de vierthien jaeren twee koijen een calf	3	8
Cornelis Wijckmans sijn vrouwe seven kinderen een van eenen twintig het tweede negenthien het derde vijfthien ende vier andere ouder de vierthien jaeren twee meisjes drij peerden twee veulens thien koijen een runt ende twee calveren	21	9
Jacques Seldenslach sijn vrouwe twee kinderen waar van het oudtste is acht jaeren twee koijen een calf	3	8
Gommer Bogaerts sijn vrouwe vier kinderen waer van het oudtste is negen jaer twee meisjes drij knechten vier peerden twee veulens elf koijen een runt ende twee calveren	23	11
Peeter Eliaerts sijn vrouwe drij kinderen waer van d'oudste is seven jaeren een meisjes twee koijen een calf	4	8
Jan Nepens sijn vrouwe een kint van twee jaeren drij knechten twee meisjes drij peerden een veulen acht koijen twee runders twee calveren	9	12
Nicolaes De Laet sijn vrouwe twee kinderen waer van het outste is negen jaeren een peert twee koijen twee calveren	5	15
Matthijs Bogaerts sijn vrouwe vijf kinderen waer van d'oudste is thienjaeren een peert drij koijen een calf	6	5
Adriaen De Bruijn sijn vrouwe twee kinderen d' outste negen jaeren sijn broeder out vierentwintich jaeren een peert twee koijen	6	3
Peeter Janssens timmerman sijn vrouwe seven kinderen een van negenthien ende d'andere sesse onder de derthien jaeren twee koijen	4	17
Jacques Verachtert sijn vrouwe vier kinderen d'outste derthien jaeren twee peerden vier koijen een calf	8	17
Jan De Jonge herrebergier sijn vrouwe knecht meisjes een peert twee koijen twee calveren	19	0
		5

Abraham Wouters sijn vrouwe een kindt van een jaer twee koijen	3	2
Dielis Bosmans Jongman Cleermaecker	3	0
Guilliam Jonckheer Winckelier sijn vrouwe vier kinderen d'outste seven jaeren een meijsen	3	5
Gillis Ruts Causter sijn vrouwe een simpel kint ende noch een van vijftien jaeren een koije ende calf	4	1
Jan Verachtert sijn vrouwe vijf kinderen d'outst negen jaeren eenen knecht een meijsen twee peerden een veulen vijf koijen vier runders	13	2
Peeter Somers sijn vrouwe vierr kinderen d'outste elf jaeren een meijsen vijf koijen een calf	7	11
Balten Staes sijn vrouwe drie kinderen d'outste vijf jaeren twee koijen een calf	3	8
Cornelis De Bruijn sijn vrouwe vijf kinderen d'outste derthien jaeren twee koijen	3	2
Adriaen Keersmaeckers sijn vrouwe twee kinderen d'outste seven jaeren een koijen een calf	3	8
Sebrecht Huijbrecht sijn vrouwe vier kinderen d'outste vijf jaeren een meijsen een koije	3	6
De Weduwe Daniel vercammen met een kint van thien jaeren	1	
Abel Grielens sijn vrouwe drij kinderen d'outste twintich jaeren ende d'ander onder de vierthien jaeren twee koijen een calf	4	8
Jan Huijbrechts sijn vrouwe een kint 1 koije 1 calf	4	2
Jan Hens vrouwe en kint van acht jaeren een koije	2	6
Adriaen Van Boom sijn vrouwe een kint van ses jaeren een koije twee calveren	2	18
Adriaen Pauwels sijn vrouwe vier kinderen d'outste tweelf jaeren eenen knecht een peert een veulen vijf koijen twee runders een calf	10	6
De Weduwe Jaques Van Rompaeij sese kinderen een van sessentwintigh het tweede twintigh het derde seshien ende de andere drij ouder vierthien jaeren een peert twee koijen twee runders	8	4 6

Jan Ghijs Adriaessone sijn vrouwe twee koijen	4	12
Jan Bra Jonghman sijn meisjes	3	0
Jan Van Camp sijn vrouwe twee kinderen een van tweentwintigh ende een van negenthien jaeren een meisjes een knecht twee peerden tweenvoulens acht koijen een calf	16	17
Peeter Van Poepel sijn vrouwe vijf kinderen d'outste twelf jaeren een peert drij koijen	5	19
Jacques Pauwels sijn vrouwe een kint van twee jaeren twee koijen een calf	3	8
Jaques Wouters sijn vrouw vier kinderen d'outste seven jaeren een meisjes twee peerden vijf koijen	9	17
Jacques Michielsens sijn vrouwe twee koijen een runt	6	10
Jan Bischoep sijn vrouwe drije kinderen outste vijf jaeren een meisjes twee koijen een runt	5	5
De Weduwe Carel Nepens met seven kinderen d'een van drijentwintigh een van twintich een van negenthien ende een van seventhien ende de andere ouder de vijfthien jaeren eenen knecht drij peerden een veulen acht koijen twee runders twee calveren	18	17
Carel De Bruijn sijn vrouwe vier kinderen een van achthien ende de andere ouder de vijfthien jaeren eenenknecht drij peerden twee veulens seven koijen twee runders een calf	17	3
Daniel Bosmans sijn vrouw een kint van een jaer een koije	2	6
Jacques Hosemans sijn vrouwe en kint van twintich jaeren een peert twee koijen een calf	6	9
Geeraert De Bruijn sijn vrouwe een kint drij kinderen d'outste acht jaeren knecht ende meisjes twee peerden vijf koijen twee runders	11	13
Joos Staes sijn vrouwe een kint van drijentwintich jaeren een knecht vijf koijen een peert ende een veulen	10	4
Jan Jonckeer Winckelier sijn vrouwe een meisjes twee koijen een runt	12	0

Adriaen Naegels sijn vrouwe vier kinderen een van twintich ende d'andere ouder de vijfthien jaeren twee koijen	4	2
Peeter De Laet sijn vrouwe ses kinderen d'outste tweelf jaeren een knecht twee meisjes drij peerden een veulen ses koijen een runt een calf	15	6
Thomas Bosmans sijn vrouwe een kint van elf jaeren twee knechten een meisjes twee peerden twee veulens seven koijen twee runders	15	11
Nicolaes Dierickx sijn vrouwe drij kinderen d'outste elf jaeren twee koijen	15	6
Thomas modo Jan Verpoorten sijn vrouwe twee koijen	4	12
Cornelis Baeckelmans sijn vrouwe drij kinderen d'outste seven jaeren knecht ende meisjes twee peerden ses koijen twee runders	12	9
Aertus Sloomans sijn vrouwe vijf kinderen d'outste kinderen een van twintich ende een van seshien d'andere ouder de derthien jaeren een peert drij koijen een runt	8	7
Stoffel Staes sijn vrouwe drij kinderen een van negenthien een van achthien ende d'ander van twelf jaeren een peert een veulen twee koijen runt ende calf	8	14
Balten Gijsbrechts Timmerman sijn vrouwe twee kinderen d'outste vier kinderen een koije	3	1
Willem Janssens sijn vrouwe acht kinderen een van vijffentwintich een van twintich ende een van seshien jaeren de andere onder de viertien jaeren eenen knecht drij peerden een veulen acht koijen twee runeren een calf	18	6
Bastiaen Van Heurcke sijn vrouw een koije	3	16
Nicolaes De Laet weduwer sijn dochter oudt vijffentwintich jaeren twee knechten twee meisjes twee peerden een veulen thien koijen twee runders	18	11
Peeter Jacobs stroijder sijn vrouw twee kinderen d'outste vijff jaeren twee koijen	3	2
Jan Eliaerts sijn vrouw een kint van ses jaeren twee koijen	3	2
		8

Jan Mennes sijn vrouw drij kinderen d'outste vier jaeren drij koijen	4	13
Cornelis De Greve sijn vrouw twee kinderen d'een van twintich ende d'andere van seventhien jaeren twee koijen een calf	5	18
Louwies Van Schil sijn vrouw twee knechten twee meijzens twee peerden een veulen acht koijen twee runders	18	19
Jan De Boeck sijn vrouw twee kinderen d'outste negen jaeren meijsen ende knecht een peert een veulen ses koijen een runt een calf	11	14
Jacques Verlinden sijn vrouw drij kinderen een van eenen twintich een van achthien ende d'andere onder de elf jaeren een meijsen twee peerden een veulen ses koijen een runt een calf	14	0
Jan Van Den Bosch sijn vrouw seven kinderen een van 23 jaeren een van 19 jaeren ende d'andere onder de vierthien jaeren een meijsen drij peerden twee veulens acht koijen twee runders een calf	18	19
Jan Cox sijn vrouw drij kinderen d'outste elf jaeren twee koijen	3	2
Anthoni Bosmans sijn vrouw vier kinderen een van sesthien jaeren ende d'andere onder de vierthien jaeren drij koijen een runt	6	1
Jan Smits sijn vrouw seven kinderen een van sesthien jaeren d'andere onder de vierthien jaeren een meijsen een knecht drij peerden acht koijen vier runders	17	3
Guilliam Gillis sijn vrouw twee kinderen d'outste 3 jaeren twee koijen een runt	4	5
Meester Jan Paridaen barbier ende tapper sijn vrouw drij kinderen d'outste vijf jaeren een meijsen een knecht een peert twee koijen een runt een calf	15	1
Peeter Verbeeck sijn vrouw drij kinderen d'outste ses jaeren	1	10
Michiel Vereijck jongman een peert	3	6
Adriaen De Jonge jonghman out vierentwintich jaeren	1	0
Jan Peeter Vuijttendael weduwer sijn vrouw ende dochter out vierentwintich jaeren	2	10
		9

Cornelis Maelpe sijn vrouw een meisjes een peert twee koijen een calf	8	14
Peeter Van Boom weduwer een knecht een meisjes twee peerden drij koijen een runt	11	3
Cornelis Geerts sijn vrouw ses kinderen een van twintich ende d'andere vijf onder de derthien jaeren twee peerden vier koijen twee runders een calf	10	3
Norbert De Winter sijn vrouw vijf kinderen d'outste derthien jaeren een peert een koije een calf	4	13
Cornelis Bals wagemaker sijn vrouw vijf kinderen d'een twintich ende d'ander onder dez thien jaeren twee koijen	4	17
Bastiaen Hendricx sijn vrouw vier kinderen d'outste derthien jaeren een peert twee koijen een calf	5	9
Reynier De Laeuw sijn vrouw vier kinderen d'outste onder de vierthien jaeren twee koijen een calf	3	8
Guilliam De Bruijn sijn vrouw vijf kinderen het outste derthien jaeren meisjes ende knecht twee peerden ses koijen twee runders	12	9
Peeter Gevaerts sijn vrouw twee kinderen d'outste vijf jaeren twee koijen	3	2
Cornelis Thijs sijn vrouw twee kinderen d'outste vier jaeren een koije een calf	2	12
Frans Huijbrechts sijn vrouw een koij	3	16
Peeter Neffs sijn vrouw twee kinderen d'outste elf jaeren een koije een rundt	2	14
Mattheus Mennens sijn vrouw een kint van vierentwintich jaeren een meisjes een peert twee veulens ses koijen een runt	12	1
Peeter Diericx sijn vrouw drij kinderen d'een van tweentwintich een van achthien ende d'ander vierthien jaeren een meisjes een peert twee veulens seven koijen een runt	14	17
Nicolaes Coens smidt sijn vrouw drij kinderen een van achthien ende d'ander onder de vierthien jaeren twee koijen	4	17
		10

Jan De Coos sijn vrouw drij koijen	5	8
Jaques De Leeuw cleermaecker sijn vrouw vijf kinderen een van achthien jaeren ende d'ander onder de twelf jaeren	3	5
Christiaen Lombeeck sijn vrouw vier kinderen d'outste derthien jaeren een koije een runt	2	14
Gommer Scheurwegen wagemaecker sijn vrouw een kint van een jaer	2	5
Marten De Ceuster sijn vrouw twee kinderen d'outste vijf jaeren een koije	2	6
Rijckewaert Van der Heerde met sijn vrouw	3	0
Michiel Diericx smit weduwer twee kinderen d'outste een van vijfthien jaeren ende d'ander van thien jaeren een koije	3	6
Jan Baptista Ruijs sijn vrouw twee kinderen d'outste drij jaeren een koije	2	6
Michiel Van Den Eijnden sijn vrouw twee kinderen d'outste vier jaeren een koije	2	6
Laureijs Van De Wouwer weduwer vijf kinderen een van twintich een van seesthien ende d'ander onder de vijfthien jaeren twee peerden xvijf koijen een calf een cnecht	13	3
Pauwels Wuijts sijn vrouw drij kinderen d'outste twelf jaeren twee koijen een runt een calf	4	11
Jan Cardon meijer sijn vrouw ende meijsen	4	0
<p>Notandini dat binnen desen Dorpe sijn woonende den heere Rochas capiteijn gereformeert ten dienste van sijne maiesteijt ende den heere Carena die beide sijn militaire ende niet verstaen subiert te sijn aan eenige capitaele impositie verstaende over sulcx de Wethouderen hun daer mede niet te belasten</p>		

Arme en behoeftige personen die niet en connen betalen

Adriaen Vereijck sijn vrouw belast met drij kinderen daer van het outste is derthien jaeren		
Augustijns Jacobs sijn vrouw twee kinderen waer van het outste is vier jaeren een koije	2	6
Herman Condes weduwer ende wever met een kint out negenthien jaeren	2	0
De weduwe Joris Vermeiren twee kinderen waer van van het outste derthien jaeren		
Jan Vervoort sijn vrouw drij kinderen waer van het outste is seven jaer twee koijen een calf	3	8
Anthoni Laureijs sijn vrouw een kint van een half jaer	1	10
Jeroen Schillemans sijn vrouw vijf kinderen waer van het outste is derthien jaeren		
Jan Diericx sijn vrouw	2	0
Laureijs Nauwelaers sijn vrouw twee kinderen waer van d'outste is twelf jaeren	1	10
Peeter De Vos sijn vrouw vijf kinderen waer d'outste is achthien jaeren ende d'andere onder de vierthien jaeren een koije	2	16
Adriaen Vermeulen sijn vrouw twee kinderen waer van het outste is vier jaeren een koije	2	6
Guilliam Mortelmans sijn vrouw een kint van twelf jaeren	1	10
Jan Keersmaeckers sijn vrouw ses kinderen waer van het outste is derthien jaeren een koije enden een calf	1	2
Jan Bervoets weduwer ende seer out		
Adriaen Huijsmans sijn vrouw drij kinderen waer van het outste elf jaeren	1	10
Jan Pauwels sijn vrouw vier kinderen waer van het outste is elf jaeren een koije	0	16
		12

Weduwe Christiaen Brusseler twee kinderen waer van het outste is acht jaeren een koije	0	16
Cornelis Vereijcke sijn vrouw ende vier kinderen waer van het outste is twelff jaeren een koije	2	16
Hendrick Fabri sijn vrouw sesse kinderen waer van het outste is thien jaer	.....	
De Weduwe Pauwels Verelst	.....	
Jan Bertram sijn vrouw een houkint van derthien jaeren twee koijen		
De Weduwe Michiel Diericx	....	
Peeter Boon sijn vrouw vier kinderen waer van het outste ie derthien jaeren een koije	0	16
De Weduwe Peeter Janssens een kint van thien jaeren	0	16
Lucas Schillemans sijn vrouw een kint van elff jaeren een koije	2	6
Cornelis Jacobs sijn vrouw vier kinderen waer van het outste is elff jaeren een koije	0	16
Peeter Naegels sijn vrouw ses kinderen waer van het outste is twelff jaeren een koije	0	16
Cornelis Neffs sijn vrouw twee kinderen waer van het outste is elff jaeren een koije	2	16
Marten de Bruijn sijn vrouw een kint van seven jaeren		
Peeter Leemans sijn vrouw sesse kinderen waer van het outste is vijfthien jaeren ende andere onder de vierthien jaeren drij koijen een calff	5	14
Jan Ghijs peeterssone gebreckelijck sijn vrouw een kint van een jaer een koij ende calff	1	2
Jan Bervoets sijn vrouw vier kinderen waer van het outste is twelff jaeren en koije	0	16

Bron : a.r.a. staten van Brabant cartons nr.391.

Driesen Hugo

Jacques Mampay sijn vrouw een cleijn kint een koije ende een calff	2	12
Hendrick de Groot sijn vrouw twee kinderen waer van het utste is seven jaer een koije	2	6
De Weduwe van Bastiaen Jonckheer		
De Weduwe Willem Hendricx vier kinderen waer van het outste is twelff jaeren een koije	0	16
Fransisca Van Someren haer meijssen seggendete gaen wonen binnen Antwerpen	3	0
Het Clooster van de Brigittinen bestaende in sesse broeders ende twee broeders mits geene innecomen van renten en hebben	8	0
Jan Geerts sijn vrouw vier kinderen waer van het outste is twelff jaeren een koije	0	16

Verclaerende de voors. wethouders desen liste ende specificatie alsoo deughdelijck ende waerachtelijck te sijn opgenomen ende gemaect ten internentie ende overstaen van den heere pastoir dese plaetse ende voorts op den voet ende volgens de hier voorgeciteerde Instructie van mijn heeren die staeten van Brabant ende des foirconden hebben desen door onsen gesworen secretaris laten schrijven ende ondertaeckeren desen twintichsten octobris XVI ende vierentnegentich

Bron: a.r.a. staten van Brabant cartons nr.391.